

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en SportDirectoraat Generaal
Volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Crisisbeheersing en
Infectieziekten

Ontworpen door

5.1.2e

5.1.2e @minvws.nl

nota

(ter voorbereiding van een overleg)

Datum

23 september 2020

Kenmerk

Zaaknummer

Betreft Concept onderzoeksvoorstel Luchtkwaliteit COVID-19 en
veehouderij
Vergaderdatum en -tijd 22 september 2020
Vergaderplaats

Paraaf directeur

5.1.2e

1 Aanleiding en doel overleg

Verzoek van LNV, IenW en VWS aan RIVM om een onderzoeksvoorstel uit te werken naar COVID-19, luchtkwaliteit en indien mogelijk veehouderij

2 Deelnemers overleg

5.1.2e (RIVM);

5.1.2e (RIVM)

5.1.2e

5.1.2e, 5.1.2e (VWS)

3 Te bespreken punten

We bespreken het concept-onderzoeksvoorstel Luchtkwaliteit, Veehouderij en Corona, waarvoor het RIVM een aantal onderzoekslijnen nader uitgewerkt heeft. De vraag is of de verschillende onderdelen aansluiten bij de behoefte zoals de Ministeries die hebben geformuleerd, en of dit voldoende basis is om offerte aan te vragen.

4 Advies en toelichting

Het advies is om in te stemmen met het verder uitwerken van dit voorstel, daarbij zijn de volgende aandachtspunten te noemen:

- Het onderzoeksvoorstel is nog heel breed en niet specifiek in wat het precies gaat opleveren en wanneer (en ook niet hoeveel het gaat kosten). Dit zou in de vervolg-uitwerking veel duidelijker moeten worden gemaakt.
- Het is de vraag of de epidemiologische modelleringsstudie meer gaat opleveren dan wat er in de onderzoeken in het buitenland is opgeleverd.
- De analyses obv individuele cases en testuitslagen gaan dieper in op de transmissie dynamiek van COVID en het ziekteverloop. Hier is een schatting van de tijdsduur en de verwachting tav (beleidsrelevante) resultaten nodig.
- Bij de tijds-analyses (dagelijkse/acute blootstelling) is een verkennende fase ingebouwd: hiervoor is van belang aan te geven op basis waarvan een go/no-go voor de volgende fase wordt besloten.
- De verdiepende fase van dit onderzoek zal meer tijd kosten maar lijkt me wel één van de meer relevante onderdelen om te komen tot het definiëren van eventuele beheersmaatregelen.
- Er is goed nagedacht over hoe beleidsmakers en maatschappelijke groeperingen bij het onderzoek kunnen worden betrokken en kennisoverdracht kan plaatsvinden tijdens de uitvoering.

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Crisisbeheersing en
Infectieziekten

Kenmerk

Het voorstel omvat twee hoofdlijnen:

1. Onderzoek naar het effect van lange-termijn blootstelling aan luchtverontreiniging, om te bepalen wat de bijdrage is van blootstelling aan luchtverontreiniging aan de incidentie van infecties, van ziekte en de ernst van het verloop van COVID-19. Data van heel Nederland over luchtkwaliteit, bevolking, meldingen van COVID19, ziekenhuisopnamen en sterfte (reeds grotendeels beschikbaar) zal worden gebruikt voor:
 - modelleringsonderzoek (gebruikmakend van veelal bestaande modellen/lopend onderzoek)
 - Onderzoek naar blootstelling van gemelde cases aan verminderde luchtkwaliteit
 - Testresultaten (negatief en positief) relateren aan luchtkwaliteit.
2. Onderzoek naar het effect van dagelijkse (acute) blootstelling aan luchtverontreiniging om te bepalen of dit een rol speelt bij ontstaan en verloop van COVID-19.
 - eerst een verkennend onderzoek binnen 6 mnd (incidentie Covid, luchtverontreiniging, weersomstandigheden, en (timing) interventie maatregelen, zoals lockdown)
 - afhankelijk van de uitkomsten van de verkenning kan hierna verder verdiepend onderzoek plaatsvinden: meer gedetailleerde data over luchtkwaliteit, stoffen en concentraties en uit diverse bronnen (verkeer, industrie, type veehouderij).

Het voorstel van het RIVM is om de link naar beleidsadvies stevig weg te zetten door een governance structuur met regelmatig overleg (beleidsteam LNV, IenW, VWS), een klankbordgroep (regionale/lokale overheden) en een Kennisloket (aansluiting bij bestaand Kennisplatform e.a).

5.1.2e

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Crisisbeheersing en
Infectieziekten

Kenmerk